

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Arteterapie jako diagnostický nástroj v etopedii

Art therapy as a diagnostic tool in etopedia

Pavel Krüger

Vedoucí práce: Mgr. Michaela Hanzlová, Ph.D.

Studijní program: Speciální pedagogika

Studijní obor: Speciální pedagogika

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Arteterapie jako diagnostický nástroj v etopedii potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 11. 7. 2019

Mé díky patří především Mgr. Michaele Hanzlové, Ph.D. za vedení v průběhu stáží a obětavou pomoc s výzkumem. Také děkuji všem respondentům, kteří se uvolili poskytnout materiály z arteterapeutických sezení pro potřeby bakalářské práce.

ABSTRAKT

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit, zda je využití arteterapie nebo artepsychoterapie jako diagnostického nástroje přínosné v oblasti etopedické diagnostiky. Dílčím cílem výzkumného šetření bylo popsání jednotlivých diagnostických okruhů při práci s klientelou se specifickou poruchou chování vytěžitelných prostřednictvím arteterapeutických technik. Podrobný popis metodiky je rozveden v části Arteterapie a arteterapeutická diagnostika, kde jsme se věnovali jednotlivým interpretačním okruhům.

V první fázi výzkumu bylo pracováno s klientem formou konkrétní arteterapeutické techniky – kresby a malby na zadaná témata, která byla v úvodu Výzkumné části (s. 42) v práci uvedena. V této fázi byly explorovány materiály k výzkumu. V druhé fázi bylo s těmito materiály – obrazy a doprovodným chováním – pracováno formou rozborů interpretačního charakteru. Z jednotlivých arteterapeutických sezení byly pořizovány záznamy jak slovních reakcí, tak i chování během nich, veškeré zdroje jsou podrobně analyzovány ve Výzkumné části v jednotlivých kazuistických šetřeních. Veškeré výzkumné dokumenty (obrázky, záznamy ze sezení, informované souhlasy, vstupní či výstupní zprávy z PNB a DÚM) byly pořizovány s informovaným souhlasem respondentů dle Zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, v přílohách je k nahlédnutí vzor. Ve třetí fázi byly materiály komparovány z hlediska dat získaných arteterapeutickou prací a dat získaných z odborných lékařských zpráv Psychiatrické nemocnice Bohnice a etopedických zpráv Diagnostického ústavu pro mládež, Praha.

KLÍČOVÁ SLOVA

arteterapie, diagnostika, interpretace, metodika, etopedie

ABSTRACT

The main objective of the research was to find out whether the use of art therapy or art-psychotherapy as a diagnostic tool is useful in the field of ethopedic diagnostics. The sub-objective of the research was to describe individual diagnostic circuits when working with clients with a specific behavior disorder extractable through art therapy techniques. A detailed description of the methodology is given in the section Art Therapy and Art Therapy Diagnostics, where we dealt with individual interpretative areas.

In the first phase of the research the client used specific art therapy technique - drawing and painting on assigned topics, which was described in the introduction of the Research Section (p. 42). Research materials were explored at this stage. In the second phase, these materials - pictures and accompanying behavior - were worked out in the form of interpretative character analyzes. Records of both verbal responses and behavior were collected from individual art therapy sessions, and all sources were analyzed in detail in the Research Section in individual case studies. All research documents (pictures, session records, informed consent, entry or exit reports from Mental Hospital Bohnice and Diagnostic Foster Home) were obtained with informed consent of respondents according to Act No. 101/2000 Coll. on the protection of personal data, a specimen is available in the annexes. In the third phase, the materials were compared in terms of data obtained by art therapy work and data obtained from specialist medical reports of the Mental Hospital Bohnice and ethopedical reports from Diagnostic Foster Home for Youth, Prague.

KEYWORDS

Art therapy, diagnostic, interpretation, methodology, ethopedy

Obsah

Úvod.....	1
1. Etopedie a etopedická diagnostika.....	5
2. Arteterapie a arteterapeutická diagnostika.....	13
2.1 Arteterapeutická a diagnostická metodika.....	16
2.1.1 Vstupní orientace formátu.....	17
2.1.2 Významová pole.....	18
2.1.3 Námět.....	21
2.1.4 Barevnost.....	24
2.1.5 Psychické aspekty grafomotoriky.....	30
3. Výzkumná část.....	33
3.1 K1.....	34
3.2 K2.....	45
3.3 K3.....	57
3.4 K4.....	73
3.5 K5.....	79
4. Závěr.....	89
5. Seznam použitých informačních zdrojů.....	91
6. Přílohy.....	94